

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ...	4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ...	2 " —	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka ...	1 " 20 .	Majiteľ a vydavateľ :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
Jednotlivé číslo 8 hal.		JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Katolíci v práci.

Do práce sa miesto rečenia katolíci! Toto heslo vyslovil dňa 26. januára na slávnostnom shromáždení katolíckej Jednoty ľudu popredný vodca katolíkov Uhorska Štefan Rakovszky. Toto heslo ako hlboko oduševnilo tisíce prítomných tam katolíkov, tak povolané je ozývať sa po celej krajine, počnúc od Devínu, až po samú Oršovu.

Pracovať chceme napozatým a nie vždy len rečníť, účinkovať a nie vždy stonať, viesť a nie dať sa vodiť. Dľa práva väčšiny, v ktorej sa nachodíme, prvú čiastku žiadame si zo všetkého. Nechceme byť napozatým takí katolíci, s ktorými svet to robí čo chce. Nedáme viac urážať našu vieru, katolícku ustanoviznu naše a seba samých. Kalich je preplnený. **Trpezlivosť' nás už opustila.** Za vieru, vlasť a za vlastné blaho chceme žiť v budúcnosti.

Vojnu vypovedáme nepriateľom kresťanstva. Vojnu vypovedáme aj každému zkazonosnému smeru; vojnu vypovedáme všetkým, čo nechcejú v úctivosti držať kresťanstvo, jediný to základ Uhorska. A ponevác, ako to najpochvalnejšie známy biskup satmársky Tibor Boromisza v liste na slávnostné shromáždenie upravenom napísal: *nad sriadeným nepriateľom zvíťaziť možno len so sriadenou armádou*, armádu sriadujeme v Jednote katolíckeho ľudu, armádu ku obrane a ku nápadom, *s pomocou ktorej nielen v kostole, v škole, lež aj v rodine a v spoločnosti máme byť horliví a seba-povedomí katolíci, s pomocou ktorej vo všetkých pomeroch hospodárskych, spoločenských a politických dľa práva spravodlivosti zabezpečený má byť vplyv*

katolíctva v celom tomto kráľovstve marianskom ku blahu vlasti. (Z listu arcibiskupa dr. Városhy na Jednotu.)

Neočakávane veľkolepý a obrovských rozmerov bol prvý krok Jednoty katolíckeho ľudu, ktorý ku blahu viery, vlasti a ľudu dňa 26. januára podujala v hlavnom meste. Splnily sa čiastočne a čoskoro vyplnia sa celkom, ako by prorocké slová, ktoré povedal horlivý biskup sedmohradský gróf Gustáv Majláth: *«Jednota katolíckeho ľudu sdesí nepriateľov, zdesenie toto ale znamenať bude požehnanie pre našu vlasť a snáď aj pre samých zdesených»*. Opravdive zdesia sa nad tým ľudia zlého svedomia, vyzieratelia spoločitého ľudu a nepriatelia kresťanstva. Zdesia sa, bo tých desaťtisíc katolíkov, čo prítomní boli na slávnostnom shromáždení Jednoty katolíckeho ľudu v nedeľu dňa 26. januára v hlavnom meste, z millionov katolíckeho obyvateľstva zrastú čoskoro na státisíce. Po Budapešti rad je na vidiekoch. Katolíci hor sa do práce!

Zpráva o behu slávnostného shromáždenia.

O behu slávnostného shromáždenia Jednoty katolíckeho ľudu podávame nasledujúcu zprávu. Shromáždenie opovedané bolo na tretiu hodinu popoludní. Katolíci tak z hlavného mesta, ako z okolia ale začali sa schádzať hneď po jednej hodine. Jedon za druhým prichádzaly katolícke spolky so zástavami a s odznakmi. Vo veľkej sieni mestskej «Redutty» 150 členov Jednoty vykazovalo miesto prichodiacim. Veľká dvorana ale čoskoro preplnená bola katolíckym obecnstvom, tak že otvoríť museli všetky pobočné miestnosti a galerie. Shromáždených možno rátať na 12—15 tisíc. Premnohí museli odstúpiť, bo nebolo možno dostať sa im ani len ku pitvorom «Redutty». Ku tejto vznešenej manifestácii dostavili sa všetci katolíci, čo za kresťanstvo pracujú a

pracovať chcjú. Je to opravdu na podiv v tomto veľikánskom meste všetkým zlým a najmä židovským duchom nasiaknutom.

Krátky soznam prítomných.

Z pomedzi vítečníkov katolíckych prítomní boli: Dr. Július Városy, arcibiskup kaločský; Gregor Burányi, prépošť z Csorny; L. Arpád Várady, titulárny biskup; gróf Adolf Pongrácz, prépošť vágujhelyský; gróf Ján Pongrácz; gróf Rudolf Pongrácz; gróf Aurel Dessewffy, predseda snemovne veľmožov s manželkou; gróf Peter Vay, pápežský protonotár; dr. Akuzius Mihályfi; dr. Franc Hanuy, dr. Ján Kis, professori university; Karol Kanter, opát-farár; dr. Tibor Révay; Ján Molnár, pápežský praelát, Franc Buzáth, Otto Förster, Alexander Karásonyi, Georg Szmrecsányi, Béla Csitáry, Jozef Farkas. Karol Wildfeuer, Alexander Ernszt, Emil Gyuriss, Kolo-man Brestyenzsky, Ladislav Mednyánszky, Július Jánoky-Madocsányi, Ján Samassa, Béla Rakovszky, Alexander Giesswein, Karol Henc, Pavel Kovács, Franc Darányi, Edmund Benyiczky, krajinskí vyslancovia a nesčíselní z hlavného mesta a z vidieku s deputáciami.

Spolky a družstvá.

K slávnostnému shromaždeniu dostavily sa tiež aj všetky spolky katolícke a kresťansko-sociálne hlavného mesta a vidieku so zástavami a odznakmi. Boly tam: Spolok sväto-štefanský, sv. Ladislava, katolícke spolky tovaryšské, spolok ochrany ženskej, katolícki mladíci university, kongregácie priemyselných majstrov, zamestnancov a učňov, katolícke kruhy z Budapešti, Budína a zo Starého Budína, kresťansko sociálne spolky z Novej Pešti, Kóbánye, Svábhegyu, Kruh katol. mladíkov atď.

Otvorenie zasadnutia.

Presne o tretej hodine mohutný organ «Redutty» začal hrať hymnu, ktorú celé obecnstvo spievalo stôjačky. Na to Mikaláš Zboray, krajinský vyslanec a podpredseda Jednoty pozdravil prítomných a v mene chorlavého staručkého vodcu katolíkov Uhorska grófa Ferdinanda Zichyho zahájil zasadnutie a odovzdal slovo predsedovi Jednoty katolíckeho Iudu Štefanovi Rakovszkymu. Vo výťahu podávame s týmto reč, ktorú povedal predseda Jednoty

Stefan Rakovszky.

Veľactené slávnostné shromaždenie! Tou myšlienkou, ktorá prítomne tak vznesene je uskutočnená, myšlienkou totiž Jednoty katolíckeho Iudu už dávno som sa zaoberal. Vždy som rozmýšľal nad tým, čo tomu môže byť na príčine, že my katolíci vzdor tomu, že sme vo väčšine a vzdor tisícročnej minulosti našej nemohli sme posiaľ zaujať to miesto v Uhorsku, aké nám patrí. (Tak je!)

Prišiel kom na to, že kým luteránovi, kalvínovi a židovi ani za najmenej to neškodí vo verejnom živote, keď sa priznava ku svojmu naboženstvu, za tým kato-

líkovi, keď to čini, za každým krokom vyhadzujú to na oči, napádajú, prenasledujú a takrečeno biľagujú ho preto. (Tak je!) Prosím, jestli tomu dakto neverí, dokážem mu to živými príkladmi. Všetkým nám známe je to skvostné meno, jehožto vznešený nosič vždy prisne vedel vyplniť svoje povinnosti ku vlasti a svojmu náboženstvu a ktorému podnes nevedia to odpustiť, že dakedy žiakom bol na katolíckom kollegiume v Kalksburgu. (Nech žije Apponyi!)

Naša nesriadenosť.

Ako som nad týmto rozmýšľal, prišiel som na to, že tohoto príčinou je len naša nestriadenosť a odhodlal som sa s mojimi priateľmi, s mužmi to, ktorí nielen s peknými slovami slúžiť chcjú katolicizmu, lež aj zodpovednými skutkami, odhodlal som sa k tomu, že zorganizujeme všetky vrstvy katolíckeho obyvateľstva a sriadime Jednotu katolíckeho Iudu. (Hlučné a zdĺhavé manifestácie.)

Ako zvláštnosť spomenúť treba, že v tomto pokuse predhehli nás tí, čo organizáciu mienia previesť nie na základe večnej pravdy, lež chcjú založiť novú spoločnosť ľudskú, doprosta oproti kresťanstvu. Ponevác ale veľká sila väzí v kresťanstve, napádajú ho jednotajne a nadovšetko katolíkov. (Tak je!)

Proti zkazonosnej tlačí.

Oproti tomuto my katolíci ztrvávali sme v nečinnosti a sotva sme sa opovážili pohnuť. Nesrozumiteľná bázeň zachvátila nás pred takrečnou papierovou veľmocou, ktorá čiernymi literami ohlasovala jej zkazonosné nauky, tupila, hanila, zmenšovala a na posmech uvádzala katolíctvo. My sme sa neopovážili organizovať a spájať, kdežte sme k tomu vznešené príklady mali v minulosti.

Presvedčený som o tom, že aj prítomne budú nás napádať, tupiť a haniť. Toto ale nezvráti ma z mojej dráhy a viem že aj nikoho z prítomných. Ja oproti tomu osvedčujem sa verejne, že my katolíci nikoho neideme napádať a žiadame len to, čo nám patrí a aby sme tejto oprávnenej žiadosti dali väčšieho dôrazu, preto sa organizujeme. (Hlučné schvalovanie.)

Cieľ katolíckej Jednoty.

Organizujeme sa preto, bo hmotné a mravné záujmy Iudu výdatnejšie chceme podporovať. Organizujeme sa preto, aby sme zlomili zkazonosný vplyv tlačí mezdinárrodného socializmu, ako aj tlačí iného smeru, ktorá (česť výnimkám) následkom zastareného tlačového zákona, zneužívajúc dobromyselný ľud, deň po deň stve, poburuje a klame ho najnesvedomitejším spôsobom len preto, aby si patriční týmto riadom zadovážili každodennej výživy. (Hlučné schvalovanie.)

Obrana Iudu.

Organizujeme sa preto, aby sme spojili do jednasily našeho Iudu ku jeho obrane. Organizujeme sa aj

preto, aby sme povinnostiam našim straniva Iudu v ohľade náboženskom a politickom lepšie zodpovedať mohli ako doposiaľ. Organizujeme sa preto, bo chceme, aby tisícročné Uhorsko i s jeho Iudom stalo sa mohutné, blažené a kresťanské. Toto prajem zo srdca všetkým prítomným z príležitosti tohoto slávnostného shromaždenia. (Hlučné potlesky a ovácie.)

Po utíchnutí ovácií hlavný tajomník Jednoty Štefan Haller prečítal osnovu pápežského listu.

Čo písal pápež?

Velebnému bratru našemu Ottokárovi Prohászka, biskupovi stolnobeľohradskému.

Székesfehérvár.

Pápež Pius X.

Velebný bratre! Pozdravenie a apoštolské pozhnanie. Milý nám bol ten list, ktorý si nám s predsedami Jednoty katolíckeho Iudu Uhorska nedávno poslal. Previeta v ňom nielen ten vznesený a ochotný duch, ktorým sľubujete, že Stolicu Apoštolskej verní a poslušní budete, dotyčno tých nauk, ktoré k zatraceniu novších bludov, ohlásili sme v encyklike «Pascendi»: lež vydávate spolu svedectvo aj o tom pevnom odhodlaní, že pevne budete na tom pracovať, aby sa nerozšírovali bludy tohoto druhu. Tešíme sa tomu, že takto jedno cheejúc s nami, k obrane pravdy a spravodlivosti katolíckej, k zastaveniu protivných prúdov sriadila sa vaša Jednota katolícka a prajeme, aby túto, Nami žiadanú Jednotu Boh šťastlivo zveľadoval a stálou hojnosťou blahonosného ovocia obohacoval, k dosiahnutiu ktorých darov nebeských a znakom zvláštnej blahosklonnosti našej, vám, ktorí najbližšie sejdete sa k prvému shromaždeniu, s otcovskou láskou udelujeme naše apoštolské pozhnanie.

Dané v Ríme u Svätého Petra, dňa 9. januára roku 1908., v piatom roku nášeho pápežstva.

Pápež Pius X.

Obecenstvo slávnostného shromaždenia na znak hlbokkej úcty stojačky slyšalo prečítanie pápežského príspevu, po čom nasledujúcu reč povedal stolnobeľohradský osvietený pán biskup

Dr. Ottokar Prohászka.

Velactené slávnostné shromaždenie! Jednota katolíckeho Iudu je odhodlaný a mohutný krok k sriadeniu katolíckeho Iudu, k takému sriadeniu, ktoré oduševníť má v ňom sily hospodárske a mravné. Sriadenie toto má byť:

Hnutie katolíckeho Iudu.

Svet vôbec odvoláva sa na Iud. Už blahej pamäti pápež Lev XIII. poukazoval na Iud vo Francúzsku, tam ale zle rozumeli týmto slovám. Aj u socialdemokratov vidíme hnutie Iudu. V Nemecku hnutie Iudu dalo život blahonosne účinkujúcemu spolku katolíckeho Iudu v Ra-

kúsku kresťanským socialistom. U nás podobne podujalo sa viacej pokusov ku pohnutiu Iudu, medzi iným aj na poli hospodárskom, ktoré ale nevedejú k cieľu. Iud sa nemá na nikoho spoliehať, lež i sám odhodlať k tomu, aby sa organizoval. Pevnú organizáciu najde Iud v Katolíckej Jednote.

Čo je Jednota katolíckeho Iudu?

Jednota katolíckeho Iudu nenie úverkový spolok, nenie odborná organizácia, nenie katolícky kruh, lež je te taká ústredne organisovaná sila, ktorá tu i tam a všade podporovať chce mravné a hospodárske blaho obyvateľstva. Tejto Jednote katolíckeho Iudu treba sa pridružiť s čilou láskou. S účinkujúcou a čilou láskou zvíťazi Jednota katolíckeho Iudu nad čatami našich nepriateľov! (Hlučné ovácie.)

Hlavný tajomník Jednoty Štefan Haller po utíchnutí ovácií osvietenému pánu biskupovi vynesenej, prečítal príspevy protektorov, ktoré uverejníme v nasledujúcom čísle nášho časopisu.

Protektori katolíckej Jednoty:

Kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary, kaločský arcibiskup Julius Városov, biskupi: gróf Mikuláš Széchenyi z Rábu, gróf Gustáv Majláth zo Sedmohraoska, Imrich Bende z Nitry, August Fischer-Colbrie z Košíc, gróf Julius Zichy z Pätikostolov, Tibor Boromisza zo Satmáru, Julius Firczák z Munkácsu, Vilhelm István zo Szombathelyu, Hipolit Fehér, hlavný opát z Pannonhalmu, dr. Menyhért Takács, prépošt z Jászováru, Gregor Burányi, prépošt z Csorny, Edmund Vajda, opát zo Zircu, gróf Ferdinand Zichy, hlavný tovarník, gróf Aladár Zichy, minister okolo osobnosti kráľa, gróf Georg Majláth, barón Franc Révay, barón Felix Gerliczy, gróf Rudolf Chotek, dr. Karol Ketly, Franc Szabó, člen snemovne veľmožov.

Zo všetkých strán krajiny došly telegrafické a listovné pozdravenia zo strany katolíckych kruhov a spolkov na slávnostné shromaždenie Jednoty, ktoré hlboký dojem učinily na prítomných. Obecenstvo s oduševnením vzalo významnosť tieto manifestácie, po čom povedal reč krajinský vyslanec a podpredseda

Mikuláš Zboray.

Ctené slávnostné shromaždenie! Mnohí, keď bola reč o tom, že aj mužovia politickej stránky vstúpia do tejto Jednoty, pozastavily sa nad tým a hovorili, že to nenie na mieste katolíctvo viesť do politiky a osvedčovali sa, že len vtedy prídu k nám a budú brať účasť v našich zápasoch, keď to bude výlučne akcia spoločenská. Dobré. Ja chcem každého uspokojiť. Osvedčujem sa ctené slávnostné shromaždenie, že členovia politickej stránky, jedinkej to stránky na katolíckom stanovisku stojacej, nie preto vstúpili do Jednoty katolíckeho Iudu, aby tu robili politiku, lež vstúpili do tejto Jednoty katolíckeho Iudu jedine preto, aby prevádzali prácu spoločenskú.

Katolíci vo verejnom živote.

Pravda je síce, že politika je kvintestenciou každého. Kto drží v rukách politickú moc, vládne celou mocou, kto pri tejto zásade prizvukuje, že politiku treba stavať na stanovisko kresťanské, my toto ako zásadu môžeme cítiť, nech ale nikto nežiada od nás, aby sme my v spoločenských prácach len preto nemohli účast brať, bo do politiky nesieme katolíctvo, sväté náhlady totiž kresťanské.

Táto Jednota nenie politická strana, slávnostné shromaždenie! Pravda, že najprv bola reč o nej v jednom časopise politickom. Jestvuje a účinkuje blahonosne táto Jednota už od jedného roku, nikdy ju ale toľko verejne nespomínali, ako práve teraz od jedného týždňa.

Nebojíme sa nápadov.

Dobre my vieme, že nás z mnohých strán tupiť a napádať budú. My však na to nedbáme, nech len ľud ku seba povedomiu prídú a spojí sa do jedna.

Proti zámerom nekresťanským.

Keď niekoľko ľudí kresťanskej konfesie, ktorá má svoju autonómiu, vypovie v zasadení, že katolíckej cirkvi majetky treba odobrať, keď v hlavnom meste poprední ľudia klaňajú sa stránke pod vodcovstvom nekresťanským, nad týmito zámerami protikresťanskými sa nikto nepozastavuje. My ale s tým uspokojení byť nemôžeme a preto sa organizujeme.

Ku vlastnej obrane.

Nenapádame nikoho a len sa organizujeme ku vlastnej obrane, aby sme blížnym našim na pomoc byť mohli. O tom je už každý presvedčený, že katolicizmus v Uhorsku jednotlivými shromaždeniami a peknými rečami oratovať sa nedá. Toto ani nemá byť základom účinkovania tejto Jednoty katolíckej. My síce vďačne a s úctivosťou prijímame, keď vysoko postavení mužovia prihlásia sa ku práci, mravná podpora jejich nám vždy vzácná bude, hmotnej podpory ale zo zásady nežiadame od nikoho, bo my prácu našu previesť chceme len s pomocou ľudu. Ľudom našim je priemyselník s tvrdou dlaňou a sedliak s podkovkami na botách. Toto sú členovia Jednoty katolíckeho ľudu. Toto má byť tá naša čierna armáda, ako niekedy Matias kráľ mal čiernu armádu, pred ktorou triasla sa Viedeň.

Ctené slávnostné shromaždenie! Budú nás napádať, vás tak ako aj nás napádajú. Nech nás ale len napádajú, to nám dodá sily a obrní nás proti ďalším nápadom. To nás upevní v tej nádeji, že jednoc zviťazíme musíme.

Ďakujem za zaujatost všetkým. Ďakujem, že ste dokázali, že toto hlavné mesto, ktoré natoľko tupia, menujú neveriacim a všetkým iným, len nie kresťanským, tak veľkým počtom prítomných osvedčilo sa, že starodávnu túžbu jeho vyplniť treba skrze sriadenie Jednoty

katolíckeho ľudu. Ďakujem za ochotné dostavenie sa ku shromaždeniu, ktoré s týmto zatváram.

Na tisíce shromaždeného obecenstva hlučnými manifestáciami dalo výrazu oduševnenia a rozišlo sa v pokoji a v príkladnom poriadku.

Ján Csernoch, biskup čanádsky.

Nádoba vyvolenia mi je tento, pravil Pán kruz Annaniáša ku Damascenským, keď apoštol národov začiat mal veľké dielo svoje apoštolské. Prenasledovania ako dakedy v Damaskusi bolo, nieto nateraz, nekresťanský duch terajších časov ale ducha dnešného sveta v hroznejšiu púšť obracia, ako je syrská, hynie a pustne kresťanská kultúra, život spoločenský a štátny, poznovetrebá nám apoštolov, aby ako svätý Pavel «ohlasovali Ježiša a «účinkovali zmužile v mene Pána». (Skut. Ap. IX.)

Takého apoštola obsiahla cirkev katolícka v Uhorsku, keď na čelo nedávno osiroteného biskupstva čanádskeho, kráľovskou milosťou a slovom pápeža postavený je praelát-kanonik ostrihomský a poslanec krajinský dr. Ján Csernoch. Nádoba vyvolená mi je tento, pravil Pán katolíckom biskupstve čanádskeho, my ale, ako aj tí, ktorým má byť arcipastierom, svedkovia sme toho, že za nástupca apoštolov vyvolený muž tento, už aj posiaľ v tom ztratil život svoj že ohlasoval a zmužile pracoval v mene Pána. Zvlášte nám zbytočné je opakovať to o novom biskupovi. Vie to celý svet katolícky Uhorska a má o tom známosť celá krajina. Hral on veľký zástoj na poli sociálneho, spoločenského a politického života a zaujíma miesto medzi vodcami katolíckeho ľudu.

Katolíci biskupstva čanádskeho teší a s radosťou v ústrety hladí majú novovymenovanému biskupovi nielen ako arcipastierovi svojemu — lež aj ako mužovi v každom ohľade najslachetnejšiemu. O veľkodušnosti a neobmedzenej dobrosrdečnosti nového biskupa veľmi mnoho vedia vyprávať Ostrihomčania a Skaličania a spolky okolia ostrihomského. Ustanovizne kresťanskej restaurácie; katolícké časopisy a spolky stále oslavujú meno jeho, ako svojho pôvodcu. Tie duše ale, ktoré čistou láskou ku blížnym pozdvihol, tie nesčíselné slzy, ktoré zotieral dobročinnosťou svojou vpísané sú v knihe

života ako svedoctvá dobrého srdca, milosrdenstva a lásky k blížnemu.

Na tak vysokom stupni povolania stajaceho a zriedkavými vlastnosťami od Boha nadaného apoštola posielal Duch svätý do dedičstva svätého Gerharda. Nádoba vyvolenia mi je tento — praví Pán, my ako svedkovia toho; ako «ohlasoval Ježiša a zmužile účinkoval v mene Pána» s citami úprimnej radosti pravíme: «Budiž pozhnaný, čo prichádza v mene Pána».

Vymenovanie.

Úradný list uverejnil dňa 26. januára nasledujúci najvyšší prípis:

Na predlohu môjho uhorského ministra kultu a osvety, dr. Jána Csernocha, ostrihomského praeláta kanonika vymenúvam za biskupa čanádskeho.

Dané vo Viedni, 12. januára 1908.

Gróf Albert Apponyi v. r. Franc Jozef v. r.

Rodičia, nezabíjajte deti vaše!

Pôvodcom rodiny je Boh. On vzal z tela Adamovho rebro a vytvoril z neho Evu, aby muž a žena boli: jedného tela a jednej mysle. On spojil srdcia ľudské s najužším sväzkom lásky, aby, jako údovia tej istej rodiny ku sebe pripútani boli. Pod srdcom matky tvorí Boh človeka, ktorého dlhý čas viaže ku srdciam materinským, dlho ku chovaniu ponecháva v náručíach rodičov, aby tak mocným sväzkom lásky navždy spojení zostali. Nielen pre telesné, lež viacej ešte pre duchovné vzdelávanie vložil Boh deti do náručia rodičom. Na prsiach materinských, kde dieťa prvú potravu obdrží, má hneď aj prvé učenie slyšať o Bohu a o čnosti; už v náručíach rodičov má Boha a svoje povinnosti poznávať.

Nenie to maličkosť dieťa po kresťansky vychovávať. Dom rodičovský musí byť pre dieťa prameňom šťastia dočasného i večného, príkladom, obrazom a cestou vedúcou ku čnosti. Od rodičov má sa dieťa ku všetkému dobrému priučať. Verte mi, rodičia milí, že čo v mladosti vstúpate do srdca dieťaťom vašich, to im tam zostane po celý život jejich. Preto ťažko prehrešujú sa tí rodičia, ktorí výchovu dieťaťom zane-

dbávajú a deti svoje, jako strom v lese, slepej náhode ponechávajú. Nie ľahké sú povinnosti rodičov, to sám Boh predvidel, preto ustanovil osobitnú sviatosť ku napomôženiu rodičov a udeľuje zvláštnu milosť všetkým, čo do stavu manželského hodne vstupujú.

Z kresťanských rodín očakáva cirkev: nábožných ľudí; a vlasť: vyníčajúcich občanov, zdravých na tele i na duši. Jak často ale — zvláste za našich časov — skúsiť musíme, že mnohé rodiny kresťanské sú práve prameňom zlého, príčinou zkažky svojich vlastných dieťaťom! Mnohí rodičia nie sú anjelmi strážnymi, lež svodcami svojich vlastných dieťaťom. Učia ich ku zlému, keď nie slovom, tak skutkom, svojim zlým príkladom. Myslite si, že deti, keď sú aj malé, neporozumejú tomu, čo v rodinom kruhu vidia a slyšia? Mylite sa. Rozpomeňte sa na vaše detinstvo, či ste vy tiež neporozumeli tomu, čo sa okolo vás dialo? Dozaista. Podobne aj vaše dieťaťom dobre rozumejú a si aj zapamätajú príklad, ktorý im rodičia dávajú.

Čože si má mysleť dieťa, jaký príklad vziať, keď každodenne vidí, že otec o nič iné starosti nemá, len o pálené? Chalupa sa rúca, dážď sa cez strechu cedí do nej: gazda nedbá, len aby mu pálené nechybovalo. Deti trasú sa zimou, nemajú šiat a pec prázdna, nenie dreva, otec v krčme sedí a na dieťaťom nemyslí. Žena nemá čo defom uvariť, od hladu plačú: otca nepohne ich plač, ba ich snáď ešte aj ubije, aby mlčaly a ide si páleného zapíť. Keď nemá začo, založí sekeru, predá ženine šaty — ale páleného mať musí!

Smutný to pravda obraz? No a nenie tomu tak? V sto a sto tisíceroch rodinách sa obraz tento opakuje. Znáam obec tu na horných krajoch vlasti našej, kam minulého roku nie menej jako 22.100 korún peňazí prišlo z Ameriky, a kde sú? Abrahám, Izák, Jakub, vôbec krčmári ich zväčša poskovoávali. Dokázané je, že v obci, ktorá má 1000 obyvateľov, do roka asi 30.000 korún prepíjú ľudia na pálené. Jako včely posbierajú po celom choťare med a nosia ho do úla, tak aj naši ľudia obkrádajú seba samých a nosia mozole svoje, krvopotne vyrobenú mzdu pálenovému diablu na obeť.

Keď sa komu dieťa narodí, prv, než by ho kňaz svätenou vodou pokrstil, rodičia jeho a prí-

budzní s páleným slávia jeho narodenie. Šťastlivé je ešte to nemluvniatko, ktorému nenalejú z neho do ústočiek a neotrávia ho. No, ale matka, tá už musí dostať páleného po pôrode. Že vraj «ku posilneniu». Práve vtedy, keď ona aj tak má všetky vnútornosti zapálené, ešte nový oheň lejú do nej. Vylejte len na žeravé železo kvitu: či sa nezapáli? Zápal vnútorností šesto-nedielkiných pálené nikdy neuhasi, ba áno ešte viacej rozduje. A dieťa? Sú nesvedomití rodičia, ktorí aj nemluvniatku nalejú z tej besnoty. Ono chůda zmŕšti tváričku, osklabí ústočká na znak toho, že ho to páli, že mu je to proti zdraviu, no ale utichne. Áno, utichne, lebo má útle mŕdzgy otrávené, jako šlakom porazené a necíti, že je otrávené.

(Dokončenie nasleduje.)

POLITICKÉ CHÝRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Vo štvrtok dňa 23. januára o 6. hodine večer držala poradu kresťanská ľudová strana snemová pod predsedníctvom grófa Aladára Zichyho, ministra okolo osobností kráľa. Prítomní boli: Štefan Rakovszky, Ján Molnár, Franc Buzáth, Alexander Ernszt, Alexander Giesswein, Béla Nyáry, Karol Hencz, Emil Gyuriss, Ladislav Mednyánszky, Béla Rakovszky, Georg Szmrecsányi, Štefan Tálos. Predmetom porady bola predloha na zmenu domových pravidiel. Po dôkladnom uvážení záležitosti, rozhodla porada, aby predloha zmeny domových pravidiel vytýčená bola na denný poriadok pojednávania v krajinskom dome.

Slovenský Týždenník o potope.

Na zprísnenie snemových pojednávajúcich pravidiel proti všeobecnému volebnému právu nasledovať má potopa. Tak si to vykladá «Slovenský Týždenník» v poslednom jeho 4. čísle. K dokázaniu jeho úvodov berie útočisko dľa starej obyčaje k lhárstvu. Bo je to lhárstvo čo píše: že «začiatkom tohoto mesiaca dostala vláda z vyššieho miesta posledný odkaz, aby sa ponáhlala s volebným právom». — Každý človek, ktorý noviny číta, vie, že minister vnútra nie začiatkom mesiaca januára lež už pred mesiacmi sa na sneme vyslovil, kedy bude

s touto predlohou hotový a kedy ju zákonodarstvu ku pojednávaniu predloží. Nebolo teda treba odkazu z vyššieho miesta, ani taký odkaz do Budapešti nedošiel, iba ak by ho bol Hodža doniesol, ktorý pri všeliakých schôzkach jednostajne vo Viedni vysedáva.

Podobné lhárstvo je: «že sa kráľ cíti núteným byť a že uhorská vláda na kožu ľudu, len aby panovník odstúpil od všeobecného volebného práva, slúbila vo Viedni povýšiť nielen kvótu, lež aj povýšenie platov dôstojníkov a slovom všetko a všetko núka». — Každý vzdelaný človek vie, že kráľa ku ničomu nemožno prinútiť. Dľa socialdemokratických pochopov, aké zastáva «Slovenský Týždenník», by pravda aj toto mohlo byť možné. Čo vláda alebo zákonodarstvo vo Viedni sľubuje a núka, o tom len židovské a socialdemokratické noviny vedia písať a za nimi «Slovenský Týždenník».

O osnove všeobecného volebného práva povedal len minulé dni minister vnútra, že nezradí z nej nikomu ani len litierky, kým celá predloha snemu nebude predostrená. Ako je to teda možno, že «Slovenský Týždenník» píše takto o novom volebnom zákone: «že chudobným ľuďom dáva po jednom hlase, bohatým ale a mimo toho všetkým, čo vedia po maďarsky, po dvoch hlasoch». — Toto je tiež lhárstvo, ktoré «Slovenský Týždenník» zo socialdemokratických novín odpísal. — «Népszava», židovsko socialdemokratické noviny v prostriedku januára celkom z brucha, bez všetkého pravdivého základu napísaly článok o všeobecnom volebnom práve. Tento si odpísal «Slovenský Týždenník» s touto židovsko-socialdemokratickou gebulou otravuje veľú myse svojich trpezlivých čitateľov.

Žižni ale zasek po krvi, keď píše: «To ide byť boj na nože», taktiež keď «vyzýva ablegátov do nastávajúcej vojny». — Na takéto nešlachetné podnecovanie skutočne musí prísť potopa a beda bude tým, čo sa proti svojmu ľudu tak hrozne prehrávajú.

Zákaz vyst'ahovania do Kanady

V poslednej dobe následkom zhoršenia sa finančných a hospodárskych pomerov v Amerike, vysťahovanie za more skoro úplne prestalo, v tomto ohľade výnimku tvorila iba Kanada, kam vysťahovanie, ačkoľvek len v zmenšenej miere, ale predsa trvalo. Hospodárske pomery najnovšie aj v Kanade natoľko sa zhoršily, že aj tam bol vydaný zákaz sťahovania sa cudzincov. Minister vnútra gróf Julius Andrassy o zákaze tomto nasledovným obežníkom upovedomil právomocnosti: «Kráľovský konzul z Montrealu telegrafične upovedomil ma, že kanadská vláda prisťahovanie sa cudzincov na neistú dobu zakázala. Následkom tohoto nariadenia kanadskej vlády na základe 5. odseku 4. zákona z roku 1903. vysťahovanie do Kanady zakazujem». Minister vyzval právomocnosti, aby o tomto zákaze obecnosť zodpovedne upovedomily.

BESEDNICA.

Georgianskí svätí hrdinovia.

Napísal. *Arnold Vértesi.*

(Dokončenie.)

Ako to ostatní mnísi videli, že sa títo traja mužovia ubierajú na cestu, pýtali sa ich:

— Kde idete?

— Ideme oslobodiť cisara, — odpovedali na krátko traja georgianskí.

Na čo ostatní nábožní mužovia zase to poznali:

— Nenie to Bohu ľubezná vec, čo činite. Prečo nezostanete radšej tu, aby ste pracovali ďalej na spasení vašej duše?

Oni však len zostali pri svojom úmysle, hovoriac:

— My musíme takto učiniť.

A vydajúc sa na cestu, prišli do mesta Bohom chráneného: do Konštantínopolu a dôjdúc pred svätú palotu, v ktorej býval cisar, žiadali o vpustenie. Tam stáli telesní strážcovia v lesklých helmách a pozlátených paížoch, ktorí posmešne pozerali na týchto troch ľudí, odených vo vetých a otrhaných habitoch.

— Pakujte sa odtiaľto! — oborila sa stráž na nich.

Ale títo traja mužovia nepopustili, hovoriac:

— My sme prišli v mene Pána. Basileusa musíme vidieť.

— Basileusa? Cisarsku výsosť? Pána sveta? Jaká šialená a neslýchaná žiadosť je to od troch otrhaných mníchov?

Avšak tamojší veľkí cirkevní hodnostári vyprostredkujú prístup v chýre svätosti byvším athoským mníchom, bolo im dovolené, žeby mohli predstúpiť pred tvár hlavného komorného eunucha, parakimomenesa.

Viedli ich prez nádherné dvorany a siene, medzi mramorovým stĺporadím, pod posphyr oblukami, popri lesklých múroch, ktoré boli vyložené so samými zlatými a blištiacimi sa mozaik-kockami, vyobrazujúce podivne pekné obrazy. Všade boly mramorové a zelenka, sto-bronzové sochy, zlaté vypuklé práce a priehladné alabastrové figúry, obrazy svätých na zlatom základe, jazdecké sochy mocných cisarov, kupoly, prez ktorých barvisté sklenné tably vlieval sa ružovej farvy, svetlý, žltý lesk a obrovské strieborné lampy na strieborných rafazach. So smaragdov, rubínom ozdobené koruny a pozlátené purpurové záclony na dverach a v lesklých hodvabných šatoch dvorní sluhovia, telesní strážcovia, eunuchovia pri dverach.

Oči sa im mihotaly, jako išli uprostred tejto bá-

ječnej pompy. Jaká chudobná bola oproti tejto palote georgianskeho kráľa Davitha! Jaké podivné bohatstvo bolo tu nakopené jedno na druhé. Jaké nesmierne poklady mohlo stáť všetko to, čo tu videli a jakú podivnú moc môže mať zemský námestník Boží, ktorý tu býva, obtočený stoma a stoma sluhami a dvornými hodnostármi a chránený od telesných strážcov v pozlátistom odeve!

Oni však, ktorí prišli sem z vrchu Athos, mohli dôjsť len ku hlavnému komorníkovi. Starý eunuch, s nadutou chladnou tvárou vypočul hlúpu reč nábožných reholníkov. On neveril na žiadne zjavy a na sny.

Ale keď sa dozvedel od nich, že oni boli kedysi znamenité osoby vo dvore georgianskeho kráľa, trochu prívitejšie začal pozeráť na nich a pochválil ich vernosť, s ktorou sa ponáhľali sem do služby cisarovej.

— Idte teda ku vašemu kráľovi, jako mienite a povedzte mu, že čakáme jeho pomoc. Ani ho nenecháme bez odmeny a dáme mu hodnosť grófsku cisarskej paloty, úfajúc, že bude hodný na toto skvelé vyznačenie. Potom sa opýtal tento mocný človek aj troch mníchov, že čo oni žiadajú za odmenu, hovoriac:

— Jestli horlive zakročíte v tejto veci, môžete si voliť medzi cirkevnými hodnosťami. Chcete byť archimandriti? Biskupi? Arcibiskupi? Bude uprázdnený pre vás prestol s bohatým dôchodkom.

Nábožní mnísi sa ale za toto nabídnutie poďakovali. Oni nežiadajú nič. Oni sú len chudobní neumeli kaluderi, ktorí nenie sú hodní na také vysoké postavenie.

— Rozumiem — žmurkal parakimomenos — biskupský prestol chodí a spojený je s mnohou nerestou. Radšej by ste ľúbili odmenu v hotových peniazoch. Aj to bude. Dostanete mnoho zlata.

Ale nábožní reholníci odstránili od seba každú odmenu.

— Čo činíme, len v mene Pána činíme, — odpovedali nábožní mužovia.

Parakimomenos skúmavými očima ich prehliadal. Nepochopoval, že by skutočne boli takýto ľudia na svete, ktorí len v mene Pána činia a nepotrebujú žiadnu odmenu?

Nesrozumiteľné to bolo teda za pokladmi svetskými dychtiacemu starému eunuchovi, ktorý už od tridsať rokov slúžil svojim cisarským pánom, ale za týchto tridsať rokov ešte nikdy nič neučinil, čo by si neboľ dal bohato zaplatiť a tak obrovské bohatstvo si už nashromáždil v pokladoch, v hotových peniazoch a v kniežatských majetkoch a to jako v europejskej, tak aj v aziatskej čiastke mocnárstva.

— Idte teda v mene Pána — prepustil na cestu troch nábožných mužov.

A tak tí traja nábožní mužovia išli ďalej, pretože ale v Konštantínopole dostali osedlané kone, rýchlejšie došli do svojej vlasti ku kráľovi Davithovi.

Kráľ Davith veľmi sa zaradoval výnosnej hodnosti, ktorú mu priniesli nábožní mužovia z cisárskeho dvora

A poneváč aj na to sa veľmi mrzel, že mohamedáni toľko kresťanských miest zaujali, ba už aj pod murami Konštantínopolu nechajú vliať biele svoje kepene, hotový bol dvanásťtisíc georgianskych jazdcov poslať na pomoc cisarovi Bazilovi oproti so Saracénmi spojivšiemu sa Bardas Sklerosovi.

Len na tom rozmýšľal ešte pýtajúc sa:

— Kto povedie toto vojsko?

— My, jestli môj kráľ tak chce, — odpovedal mu Tornikios v mene troch svätých mužov.

Kráľ zadivený hľadel na troch v tele vychudnutých pustovníkov; ale potom prišla mu na mysl ich dávna chýrečná hrdinskosť. Zaiste sú tyto poslovia Boží, na ktorých by mohol najistejšie sveriť svoje vojsko?

— Tak chcem, — riekol po chvíli kráľ Davith, — a aj Boh tak chce, aby ste vy boli vodcami mojego vojska.

A traja svätí mužovia zhodili reholnícke rúcho a obliekli si poznove šupynastý pancier georgianskych hrdinov. Tak viedli svoje vojsko do boja proti nepriateľom kresťanov.

A kade tieto voje tiahli, tade išlo s nimi víťazstvo, takže grécky cisár sa oslobodil od svojich nepriateľov. Keď ale bol koniec vojny, Tornikios, tak jako Joane a Euthymos, všetci traja zhodili lesklý hrdinský pancier a obliekli si svoje staré otrhané, hrubé habity.

— Čo chcete? — pýtal sa zadivene cisárov vodca troch mužov.

— Ideme nazpät na vrch Athos do cely nášho kláštora, — odpovedali tí nábožní.

Marne ich chcel nazpät zdržovať cisarsky vodca a marne ich zdržoval aj kráľ Davith. Vrátili sa nazpät na vrch Athos a v nábožnom pustovníctve, odtiahnuto od celého sveta, medzi modlitbou, pôstom a tríznením ich tela trávili zbývalý ich život. Z válečnej koristi ale, ktorú nadobudli vo vojne, dali vystaviť kaplnu ku cti a sláve Božej. Pre svoju vlastnú potrebu si ale nič z toho nepodržali.

Poslovenčil: *Známy.*

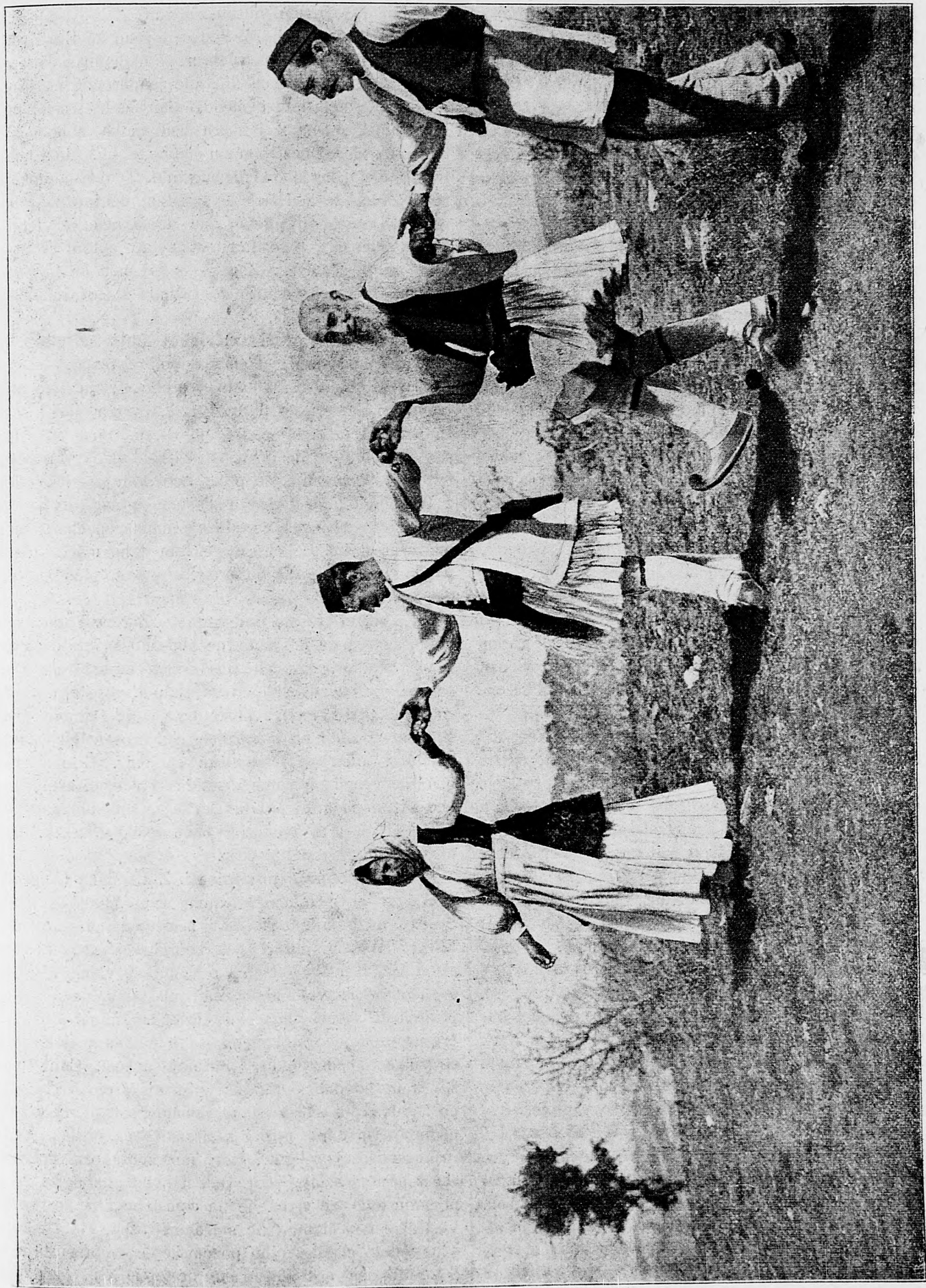

CHÝRNIK.

Chýry z biskupstva košického. Spolok katolíckych učňov vydržoval dňa 19. januára 20 ročné jubiläum svojho založenia. Členovia spolku v deň pred jubiläumom boli všetci pri svätej spovedi a na druhý deň ráno pri svätom prijímaní. Po svätom prijímaní zložili slávnostné homagium pred osvieteným pánom biskupom akožto pred protektorom spolku. Katolícke panie mesta, ktoré doposiaľ účinkovali ako patrónky pri rozličných tanečných zábavách, darovali spolku 100 korún ku vy-

staveniu dvorany pre spolok a katolícke robotníčky na spolkovú zástavu krásnu stužku. Ludvik Konrády, vojanský kaplán, ako zakladateľ tohoto spolku, dožil sa veľkej radosti za svoju neunavenú a veľkú prácu, ktorú obetovave vyvíňoval v záujme tohoto spolku a katolíckych učňov. Živ ho Boh a požehnaj jeho spolok. — Katolícky čítací spolok odbavoval dňa 25. januára večer veľmi podarenú muzikálnu zábavu, — Dr. Zoltán Kérészy, novovymenovaný direktor katolíckej akademie košickej držal dňa 17. januára veľmi peknú prednášku vo spolku sv. Imricha katolíckych juristov. — Arnald Hoffmann, professor bohoslovía, zakončil dňa 23. januára svoju prednášku o rusko-japonskej vojne s predstavením námornej bitky pri užine Cuzima. Obecenstvo sledovalo s najväčšou pozornosťou všetky prednášky a obdivovalo veľkú učenosť a zbehlosť profesora katolíckeho bohoslovía vo veciach vojanských. Katolícky autonomiálny kruh na počtu tohoto zriedkavej učenosti profesora sriadil slávnostnú večeru, na ktorej prítomný bol aj osvietený pán biskup August Fischer-Colbrie. Vysokoučený professor zamýšľa v mesiaci februári svoju prednášku v obrazoch predstaviť obecenstvu. — Spolok katolíckych učňov v Jászove vydržoval tieto dni zábavné večierok, podobný večierok vydržiaava dňa 1. februára aj spolok katolíckych učňov v Košiciach. Veď sú fašiangy, miádeži žičiť treba záhavy po vykonanej práci, však ale vždy len v medziach miernosti, slušnosti a počestnosti.

Chýry zo Spiša. V Lubici sa dňa 21. dec. min. r. opatrovňa pre maličkých otvorila. — V žalári levočskej kráľovskej súdnej stolice bolo minulého roku 482 mužských a 158 ženských zavretých. — V mesiaci decembri bolo v celej stolici 300 detí chorých na osýpky, z tých zomrelo 7; na šarlach bolo 37 chorých, zomrelo 5; na zapálenie hrdla bolo 18 chorých, zomrelo 3. — V Kežmarku v lubickej ulici následkom zkazenej studňovej vody ochorelo asi 20 osôb na týfus. Tá ťažká a nebezpečná choroba navštívila najprv žandársku kasáreň, kde aj teraz ešte viac mužov leží, jeden už umrel. — V Levoči mašina na sečku robotníkovi Jánovi Keszelyák na pravej ruke štyri prsty odtrhla. — V Tátralomnici bolo do 11. januára 198 zimných hostí. — V Starej Lubovni bolo doteraz ročne 9 krajinských jarmokov, od terajška už len 5 krajinských jarmokov bude do roka, ale pritom bude zas aj každý mesiac jeden jarmok, na ktorom ale len miestnym remeselnikom a obchodníkom sľubodno predávať svoj tovar, cudzím nie. — Minulé dni v hačanskom lese pri vyvážaní jednému robotníkovi z Trenčína jedno drevo spadlo na ľavú nohu a muju v kolene zlomilo. — Od terajška pri krompachskom, markušovskom a starolubovenskom okresnom notárovi bude i jeden a jeden podnotár na pomoci. Minister vnútorných záležitostí gróf Julius Andrassy to tak nariadil, aby v týchto notariatoch bol okrem notára ešte i jeden podnotár. — V našej stolici ani minulého týždňa ešte sňahu nenapadlo, takže posiaľ žiadnej sanice nemáme.

Taneující Gréci.

Nešťastia na poľovke. Z Košíc píšú: Dňa 12. januára pri obci Hidasnémeti jedna väčšia spoločnosť poľovala na diviaky. Medzi členami spoločnosti bol aj dobrovoľník košického 9. honvédskeho pešieho pluku Július Kossuth, ktorého počas poľovky jeden lesný hájnik postrieľal. Július Kossuth počas postriežky utiahol sa za jeden krik. V hmle hájnik tmavú hýbajúcu sa postavu považoval za diviaka a strelil. Guľa vletela Júliusovi Kossuthovi do praveho boku a nebezpečne ranila mladika. Hneď ho zaviezli do vojenskej nemocnice v Košiciach, kde minulé dni zomrel. Kráľovský fískalát zaviedol vyšetrovanie. — Pri obci Szécsény (stolica novohradská) udalo sa minulé dni na jednej poľovke tiež nešťastie. Max Bayr a Jozef Barok šli poľovať na revír statkára Ignáca Plembergera v obci Szalmateres. Plemberger so sebou vzal aj svojho gazdu, ktorý mu niesol druhú flintu. Jágri celý deň nemali šťastia. Podvečer statkár strelil na jedného zajaca, ale mu trafil len nohu, tak že sa zajac ďalej vliekol. Plemberger vtedy prevzal od gazdu druhú flintu, aby zastrelil zajaca, ale flinta nevypálila. Plemberger obrátil pušku a kolbou pušky chcel doraziť zajaca. Keď ale ovalil zajaca, flinta vypálila a náboj vletel Plembergovi do srdca, tak že o niekoľko minút bol mŕtvý.

Drahá zábava. Minulé dni prišiel do hlavného mesta z Horniakov jeden sedliacky gazda, menom Georg Polyák a doviezol so sebou asi za vaggón drevených obrúč na predaj. Hneď i natrafil na dobrého kupca a popoludní už chodil po blatnatých uliciach s naplnenou toľkou. Podvečer, keď už ustal od mnohého chodenia, zašiel do Népszínház-ulice do jednej krémy, kde si za hodinu hodne upíjal a pyšne ukazoval svojich 1872 korún. Keď krému zavreli, sedliacky gazda šiel do jedného malého hotela na námestí Kolomana Tiszu. Sotva ale vkročil na tmavé námestie, traja tuláci ho pristavili. Jedon ho chytil za ramená, druhý mu zapchal ústa a tretí za ten čas vyprázdnil vrecky zdeseného gazdu. Noční útočníci ozbíjali Polyáka o peniaze, z ktorých chybovalo len pár korún a na rozlučnú vylepili oškodenému dedičanovi zo pár zaúch. Lahkomyselný gazda potom s opuchnutou tvárou šiel oznámiť prípad policii, ktorá teraz odvážlivých útočníkov energične stopuje.

Ušlý železničný vaggón. Žilinský rýchlovlak, ktorý dojachá na západné nádražie Budapešti večer pred 10. hodinou, z Vacova s veľkým omeškaním sa pohol minulé dni, lebo medzi stanicami Nógrádverőcze a Vác stihla ho nehoda, ktorá sa ľahko mohla stať osudnou. Na stanici Nógrádverőcze totižto na jeden železničný vaggón naložili v kliečkach niekoľko sto kureniec, aby ich na druhý deň zaviezli do Viedne. V noci bez toho, žeby to osobníctvo stanice bolo zbadalo, vaggón sa pohol a letel dolu brehom k Vacovu. Onedlho dojachal žilinský rýchlovlak a bez postátia jachal cez stanicu. Pri vacovskom chotári ušlý železničný vaggón rýchlovlak dohonil a vrazil doňho. Na veľké šťastie rýchlovlak ušlý vaggón vyhodil z kofajnic. Vlak potom s veľkou opatrnosťou došiel do Vacova, kde ustálili, že pri srá-

žke prednia časť rušňa rýchlika bola porúchaná, následkom čoho rušeň museli zameniť.

Beštiálna matka. Z Púchova píšú, že Eva Zvolena z Lazu lanského roku vydala sa za nádenníka Jána Mahova a so sebou vzala aj svoje jednorôčné nezákonné dieťa. Toto dieťa muž nenávidel a aby sa ho sriasol, mučil ho neľudsky. Dňa 2. januára keď matka nebola doma nádenník zlomil nešťastnému dieťaťu nohu. Ale aj matka trápila dieťa, lenže ono nezahynulo. Tcto nádenníka tak rozpajedilo, že keď šiel do susednej dediny na robotu, rozkázal žene, aby dieťa viac doma nenašiel lebo že potom bude zle. Beštiálna matka nato potom svoje nevinné dieťa zkáňtrila. Ženská sa priznala ku hroznému skutku. Obidvoch zaviezli do väzenia kráľovského fískalátu v Trenčíne.

Anarchisti proti americkej flotte. Z mesta Rio de Janeiro sdeľujú: Tunajšia polícia prišla na stopu anarchistickému sprisahaniu, ktorého cieľom bolo zničiť jednu časť americkej flotty. Stredisko sprisania je v Petropolis. Udajne aj cudzozemskí anarchisti sú zamiešaní do tejto záležitosti. Brazilska vláda v úradnom osvedčení oznamuje, že pred príchodom americkej flotty z Washingtonu a z Paríža dostala zprávy, dľa ktorých anarchisti rozličných národností mienia spáchať útok na americkú flottu. Polícia následkom toho uviedla do života prísne ochranné poriadky, aby tento plán sprisahania zmarila.

Za štyri týždne pod zemou. Z New-Yorku oznamujú, že minulé dni konečne podarilo sa oratovať tých troch baníkov, ktorých dňa 25. decembra roku 1907. zasypalo v nevadskej bani na zlato a tak skoro za mesiac boli pod zemou v hĺbke tisíc stôp. Potravu nešťastníkom zpušťali na povrazoch cez prevetrujúce kanále a mali s nimi aj telefonické spojenie. Celé zástupy ochrancov boli na nohách vo dne i v noci, kým konečne sa im podarilo priblížiť ku zavretým baníkom a minulé dni večer aj vyniesli z bane všetkých troch. Oratovaní baníci sa dobre cítia.

Verné konanie povinnosti. Z Londýna (Anglicko) dochádza chýr o nasledovnom zaujímavom prípade: Strážca na greathnorthernskej železničnej čiare, menom Edvard Woods blízko peterbourghskej stanici konal svoju ťažkú službu, celkom o samote bývajúc. Jeho železniční predstavení ho poznali ako statočného a svoje povinnosti verne plniaceho človeka. Minulé dni, keď prešiel pred jeho strážnicou jedon nákladný vlak, zrazu strážnika napadla akási smrteľná úzkosť. Cítil, že ho sily a povedomie opúšťajú; v ostatnej chvíli posbieral poslednú svoju silu a všetky signále postavil na «neslobodno». Onedlho prišiel k strážnici prvý vlak. Vodič rušňa spozorujúc signál, ktorý mu zabraňoval pokračovať v ceste, zastavil svoj vlak a hneď pozrel, že čo je príčinou toho, že signál je na «neslobodno» postavený. V strážnici našli mŕtvého starého strážcu, ktorý ešte aj v poslednej chvíli svojho pozemského života postaral sa o to, aby sa nestalo nejaké nešťastie na železničnej dráhe.

Vražda v Liptovskom Svätom Mikuláši. Dňa 21. decembra roku 1907. neďaleko Liptovského Svätého Mikuláša na hradskej neznámi vrahovia výstrelmi z revolverov ranili robotníkov kožovej fabriky Jána Vitálisa a Jána Kuzmu. Vitális následkom utrpanej rany zomrel. Poneváž vrahovia neozbíjali nešťastníkov, žandarmeria hľadala vrahov medzi ich nepriateľmi. Konečne po dlhšom stopovaní na základe vážnych príčin zatkli okoličnovského obuvníka Jozefa Pethöva, bývalého žandára, o ktorom vysvitlo, že bol Vitálisovým sokom. Pethö, ako bývalý žandár chodieval k žandárom, ba po vražde sa vždy tam okúňal a zaujímal sa o dáta stopovania, ba ešte aj on sám prinášal vždy novšie chýry. O týchto chýrach ale vyšlo na javo, že sú vymyslené a že slúžia len ku zavádzaniu žandarmerie. Všetko toto napadlo žandarmerii a podozrenie padlo na Pethöva. Čoskoro vyšlo na javo, že jedine len Pethö môže byť vrahom. Proti nemu svedčí aj to, že guľa, ktorú našli v tele nebohého Vitálisa, celkom sa šikuje do revolvera Pethöovho, taktiež aj to, že ho žandári práve vtedy chytili, keď chcel po železnici uvrznuť. Pethöva odviezli do väzenia rážomberského kráľovského fiškalátu.

Ozbíjal hroby. Zo Szászregenu sdeľujú, že hrobára tunajšieho saského cmitera Jána Shwaba pristihli, keď v nočnej chvíli vykopával hroby a rakev vylámajúc vyzliekol mrtvolu a šperky z nej ukradol. Na nariadenie kráľovského fiškalátu hrobára zatkli. V cmiteri sa nachodiace krypty a hroby teraz radom preskúmajú.

Neznesiteľná horúcosť. V južnej Austrálii od niekoľko dní panuje neznesiteľná horúcosť. Ako z mesta Melbourne oznamujú, na snečný úpal zomrelo vyše sto ľudí. Na viac stranách štátu Viktoria pustoší v horách oheň, ktorý zničil veľa taní.

HOSPODARSTVO.

V záujme malého priemyslu a hospodárstva.

Kresťanská ľudová strana dľa jej programu neustále nalieha na podporu a zveľadenie malých ľudí, malého priemyslu, tak ako aj malého hospodárstva. Nakoľko zodpovedala vláda požiadavkám kresťanskej ľudovej strany dotyčno podporovania malého priemyslu, to vysvitá z výkazu ministerstva obchodu o tej jeho činnosti, akú vyvinulo v záujme malého priemyslu roku 1907. Čo zase podujat sa má v záujme poľného hospodárstva, o tom poučujú nás jednotlivé položky rozpočtu ministerstva orby na bežiaci rok. Oba tieto výkony spomenieme len na krátko v nasledovnom:

Na zveľadenie malého priemyslu ministerstvo obchodu venovalo v minulom roku 1,810.572 kor. V tejto summe na prvom mieste stojí rozdávanie strojov. Pe-

ňažnú podporu dostalo 30 družstiev; 24 družstvám udeľené boly ako pomoc rozličné stroje. Tým 30 družstvám, ktoré dostaly peňažnú pomoc, povolilo ministerstvo obchodu 181.000 korún na udržanie obchodu, 215.000 korún na zariadenie a 213.500 korún štátnej podpory, ktorá sa podmienene musí vrátiť, dovedna povolilo teda ministerstvo obchodu 423.000 korún; cena rozdaných strojov činí 322.085 korún, na podporovanie družstiev malého priemyslu obrátilo teda ministerstvo obchodu roku 1907. dovedna 745.085 korún. Stroje. pracovné pomocné prostriedky krom 24 družstiev dostalo 439 malých remeselníkov, 8 priemyselných spolkov, 2 priemyselné spoločnosti a jeden umelecký priemyselník. Na podporu domáceho priemyslu venovalo ministerstvo obchodu roku 1907. 560.057 korún, kdežto roku 1906. obrátilo sa ku tomuto cieľu len 104.071 korún. Z tohoto krátkeho výkazu vidno, že u nás smerodajné kruhy starajú sa o zveľadenie malého priemyslu nakoľko to len možno a v tomto nemalého vplyvu má kresťanská ľudová strana. Na naliehanie tejto politickej strany onedlho položená budú na stôl snemovne zákonná predloha revízie priemyselného zákona.

Ako ministerstvo obchodu dá si záležať na zveľadení malého priemyslu, tak zas ministerstvo orby účinkuje na pozdvihnutí malého hospodárstva. Z rozpočtu tohoto ministerstva na bežiaci rok vysvitá, že tu značné summy venované sú tak ku podpore poľného robotníctva, ako aj malých gazdov. Pre poľných robotníkov a gazdovskú čelad prelimitované je 260.000 korún. Z tej summy obráti sa jedna čiastka na zdokonálenie sprostredkovania práce, čo je zvlášte teraz veľmi potrebné následkom hromadného návratu robotníckeho ľudu z Ameriky. 30.000 korún prelimitované je na odmeňovanie gazdovskej čelade, na usporiadanie poučných prednášok, jedným slovom na pozdvihnutie a sošľachtenie mravov poľného robotníctva. Na stavbu poľno-robotníckych domov vzaté je do rozpočtu 300 000 korún a ako novú položku vidíme v rozpočte 50.000 korún na stavbu takzvaných ľudových domov, ktoré majú slúžiť robotníkom za miestnosť vzdelávania sa. Navštevovaním takýchto ľudových domov robotníci ľahšie odvyknú od krčmy.

Ministerstvo orby pri tohoročnom rozpočte na zreteľ má aj pezdihnutie stavu malých hospodárov. O tom svedčia tie značné summy, aké tu vidíme prelimitované: na sriadenie malých vzorných hospodárstiev, na zaopatrenie lepšieho semena, stromkov, viniča, na pestovanie takých priemyselných rastlín, konopí, lanu, z ktorých môžu mať gazdovia istý a stály dôchodok. Trovy na tieto ciele zvýšené sú tohoto roku o 400.000 korún.

Ako zvláštnu vec treba ale spomenúť, že tá hospodárska akcia, za ktorú kresťanská ľudová strana vždy s celým dôrazom bojovala a ktorú minister orby Ignác Darányi pred niekoľko rokami zaviedol k obrane Rusniakov, rozprestrená má byť teraz aj na stolicu *oravskú, liptovskú u trenčiansku*. Je toto nový úspech politiky kresťanskej ľudovej strany.

DOPISY.

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krestane».

Ako po iné roky, tak aj v minulom roku nešanovala ukrutná smrť našu stolicu. Zomrelo viac prednejších mužov, medzi tými 5 katolíckych kňazov, 8 učiteľov, 2 mešťanostovia a 1 notár. Aj s ohňom nás navštívil Boh dosť hojne a citlivo. Robil to, alebo aby nás trestal za naše hriechy, alebo aby vyproboval našu vernosť k Nemu a dôveru v Neho, alebo aby nám dal príležitosť hriechy svoje ešte tu na zemi odkájať, alebo si zásluhy získať pre nebo. Na 28 miestach zúril požiar a mnohých ľudí do veľkej biedy uvrhnul. Diabolská pálenka tiež požiadala svoje obeť, a síce 6 ľudí zamrzlo v opilom stave. Aj o tom nás presvedčil minulý rok, že sa ešte dostatočne nestaráme o svoje deti; že si ich ešte nedržíme za veľký poklad a požehnanie Božie. Popálilo sa veľmi a následkom toho pre nedbanlivosť rodičov i zomrelo 7 detí. Že sa naši ľudia ešte nestarajú dostatočne o život svojich dietok, vidno i z toho, že keď im dieťa ochorie, zriedka ktorý rodič sa obráti ku doktorskej pomoci, urobia to iba vtedy, keď mu je už duša na jazyku, ale aj vtedy len z tej príčiny, že by neboli štrófaní. Že naši kresťanskí rodičia nestarajú sa dostatočne o zdravie a život svojich detí, vysvitá to ešte i zo slov jedného židovského doktora v Starej Vsi, kde minulého roku za dva mesiace asi 20 dietok zomrelo na šarlach. Nápadné bolo, že len samé kresťanské deti zomierajú, trebárs je tam i židovských detí mnoho. Vidiac to jeden horlivý katolícky kňaz, opýtal sa doktora, že ako je to možné, že práve len kresťanské deti zomierajú? Doktor to tak vysvetlil: «Veľbný pane! Naši izraelskí ľudia sa veľmi starajú o svoje deti, jaknáhle im daktoré dieťa ochorie, zaraz volajú doktora a potom ho podľa doktorských predpisov aj pilne a svedomite opatrujú; gazdovia ale najviac razy už neskoro volajú, keď už niet ľudskej pomoci, a keď by som im ešte aj mohol pomôcť a im predpíšem medecínu, nedržia moje ekárske nariadenia, neopatrujú deti, celý deň ich samé nechajú» atď. To je veru veľká haňba pre nás kresťanov! V opatrovaní a vo vychovávaní dietok musíme veru židov nasledovať!

Aj mnoho nešťastia sa stalo u nás behom minulého roku, nejedno sa veru aj so smrťou skončilo. Jeden chlapec umrel následkom uhryznutia besného psa. Rozličné mašiny následkom nešikovného zachádzania s nimi pokaličily a usmrtily viacerých. Železnice zadržali via-

cerých. Dvaja zahynuli v bani. Vo vlnách Dunajca, Popradu, Hernáda, Gölneici a v lubickom potoku tiež skončili daktorí život svoj.

Proti piatemu prikázaniu Božiemu sa tiež prehrešili viacerí veľmi ťažko: mordárstvi sa spáchalo sedem, ku tým patria i tie dva pády, v ktorých dve nešťastné ľahkomyselné dievky svoje nezákonné nemlumníatka zadudusili. Sedmoría si znovu sami odobrali život; šestoria sa obesili a jeden sa zastrelil.

Mnoho smutného sa teda stalo minulého roku u nás. Prosme Boha, aby nás v tomto bežiacom roku od takých nešťastí, od takých veľkých hriechov chránil!

Ako sme videli, veľká bieda stihla nejedných minulého roku, ale aj kresťanské milosrdenstvo mnohokrát otváralo svoje štedré ruky. Jeho veličenstvo kráľ poslal pohorelcom v Gňazdoch 5000 korún. Náš osvietený pán biskup daroval týmže pohorelcom 2000 korún, kežmarkskému katolíckemu kruhu zase 1000 korún. Istý Ludvik Hermann, obyvateľ levočský, zanechal vo svojom testamente jeden dom a 64 tisíc korún na dobročinné ciele. Staroveská sporiteľňa dala 100 korún na haččanskú školu. Po mnohých katolíckych kostoloch a jednotlivých obciach sa nasbieraly značné milodary pre nešťastlivých pohorelcom. Blahoslavení sú milosrdní, lebo oni milosrdenstva dojdú!

Čo sa kresťansko-sociálneho života týka, veru — žiaľbohu — málo čo máme potešiteľného zaznačiť z minulého roku. O kresťansko-robotníckom spolku vo Spiši nevieme. Sväté missie sa ani na jednom mieste nedržaly. Nová katolícka škola sa nevystavila, ba práve sme sa obávali, že staroveská katolícka škola už behom minulého roku prestane. Spolok kresťanskej miernosti, kresťanský potravný spolok, katolícky kruh, mládenecký spolok sa nezaložil ani v jednej obci. Čo sa kresťanských konzumov týka, práve naopak, bolo čuť ponosy, že tu a tam slabo ide, lebo ľudia sú neverní a nespoľahliví. Židovské krémy, tak sa mi zdá, sa dve do kresťanských rúk dostaly. Z Ameriky prišlo mnoho peňazí, čo ľudia na viacerých miestach, zvlášte v Magure, na vyplatenie roku 1906. a aj predtým kúpeného majetku panského obrátili.

Počet židovských advokátov a doktorov neubudnul, ba so žalostným srdcom badáme, že sa z roka na rok zväčšuje, natoľko, že sa obávať musíme, že o krátky čas aj u nás tak zriedkavý bude kresťanský doktor a kresťanský advokát, ako biela vrana.

Nesmiem vynechať aspoň tú jednu radostnú vec, že sa počet predplatiteľov dobrých kresťanských časopisov značne rozmnožil.

O katolíckych kruhoch ešte to musím spomenúť, že nebol v nich veľmi čulý život. Nakoľko som život katolíckych kruhov sponoroval, zbadal som najviac činnosti v kežmarskom a levočskom katolíckom kruhu, ktoré už svoje vlastné poschodové domy majú. O novo-veskom katolíckom kruhu zriedka kedy dačo počuť a o staro-lubovenskom, podolínskom, vlachskom, podhradskom už zhola nič nečuť, ako keby ich vôbec ani ne-

bolo, iba raz alebo dva razy v roku zariadia dáku tanečnú zábavu a myslia si, že s tým už celkom vyplnili svoju svätú a veľmi vážnu úlohu. Staroveský katolícky kruh, ktorý tak pekne začal účinkovať, už od pár rokov zaspal a niet toho, kto by ho k novému životu vzkriesil. V tomto novom roku musí nastať nový, čulejší spolkový život, jestli chceme obstať medzi úkladmi našich nepriateľov.

Keď by som o daktorej veci mýlnu zprávu bol udal, prosím patričných, aby to v «Kreštan»-e opravili. S kresťansko-ludovým pozdravom.

Spozorovateľ verejného života.

***

Od Kacianovej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

V nebezpečí máme ráz našej katolíckej školy; «dobrý katolík», náš pán notár, Karol Jelinek, viac drží s barónom Steigerom, ktorý je tuhý luterán, nežli s pánom farárom, ochrancom a obhájom to katolíckych záujmov. Ináče aj o tejto veci sa len to môže povedať, čo som ja ešte ako slobodný paholek počul: Komu hus, komu prasa, komu pečená klobása. Náš pán notár nenie nepriateľom ani krivonosého pokolenia, lebo si s ním až veľmi rád posedí pri stoliku aj behom viac hodín pri čertovej biblii. Menovite môže on vystáť ludanického Pinkusa.

Jako sme počuli, on ešte vždy náramne oplakáva úhlavného nepriateľa kresťanskej ľudovej strany, hlavného slúžneho Ludevita Tótha, tohoto nápadného rapáka, ktorý nedoprial Čermanom kresťanskej krčmy, lebo mu oblokovský pán notar dal takej rady.

Naši susedia novanskí majú ružové nádeje. Totižto kapitula nitrianska im chce odovzdať ludanický majetok do prenájmu, následkom čoho pán Samuel Blumm odkázaný bude výlučne na Preserany,

Budúce obsirnejšie zprávy vám pošlem o tunajších pohyboch.

Ján Neznámy.

***

Z čermanskej fary.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

Keď kocúr zmizne, myši robia, čo chcú. Takto by bolo skoro už aj u nás bývalo. Od tej doby, čo odišiel pán dekan dr. Janda od nás, naše veci sú len také roztrhané v nábožeskom ohľade; bol čas, že sme si len požičovali kňaza. Je to veru smutná vec, keď fara nemá stáleho duchovného otca. A hľa, mnohi si ani stáleho nevedia vážiť. Veru civilny farár náš, keby aj zmizol na čas, by nám tak nechýboval, bárs sa aj menuje čiernym notáriušom. Bradu má čiernu, jako by sa vždy v komíne motala, fúzy jako by sa mu v smole gúfali. Mali by sme jednu žiadosť na tohoto nášho civilneho farára, to-

tižto keby aspoň v nedeľný čas trochu skorej vstával, aby sme — máme-li uňho robotu — nemuseli preňho doobedňajšie pobožnosti zameškávať. Ťažko je pred 9. hodinou k nemu sa dostať. Ináče tento Iško Bucsányi je dobrý chlap, ani spiaceho obra sa nebojí. Počúvam, že ešte vždy mu padajú slzy za rapavým Tóthom; nuž ale nenie div, lebo však kresťanská ľudová strana málo má väčších nepriateľov, nežli bol Tóth. Ičko Bucsányi ešte nikdy nedržal s kresťanskou ľudovou stranou a veď jeho rodina je jej prajne smýšľajúca.

S Bohom!

Mindus.

***

Od Šuránky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštane».

My ceikom ticho žijeme v tejto tichej dedinke. Pána farára máme dobráka Fraňa Konyakovszky. Aj s pánom notárom sme úplne spokojní. Jeho meno znie Imrich Kvaszna. Je on nielen výborný notár, ale aj kapitálny katolík, ktorý spolu i so svojou paňou nám dáva dobrý príklad navštevovania služieb Božích v každú nedeľu. Boh mu dopraj dlhého, blahonosného účinkovania u nás. Už aj naši páni nepofujú v nedeľu, nahliadli, že je to protikresťanská vec. V političnom ohľade čo statoční kresťania sme tuhý ľudáci. *Bývalý luterán.*

Krajinská národná púť do Lourdes-u. Dňa 16.

marca pohne sa do Lourdesu krajinského rázu púť, ktorej protektorom je osvietený pán biskup stolnobelohradský dr. Ottokar Prohászka, na čele duchovného vodcovstva stojí prevelebný a veľkomožný pán dr. Alexander Giesswein, opát-kanonik, krajinský vyslanec, podpredseda spoločnosti svätoštetanskej. Vodcovia skupín sú nasledujúci: Pre Maďarov prevelebný pán farár Franc Fehér; pre Nemcov prevelebný pán farár Jozef Pasztorek; pre Slovákov dôstojný pán dekan-farár Jozef Kompanek. Púť dľa doterajších prihlasov pohne sa na cestu v osobitnom vlaku, čo sa cez Rím domov chcú vrátiť, účastní budú výsluchu u svätého otca, aby mu z príležitosti jubiläuma blahoželania predniesť mohli. Smer púte je: Budapest—Fiume—Venedig—Padua—Milano—Genua—Marseille—Lourdes a zpiatky Padua—Venedig—Genua—v Milane a Marseles-u pobaví sa púť 1 a 1 deň, v Lourdesi ale mešká 4 dni. — Ceny súčasťnenia: III. trieda 205 korún, II. trieda 395 korún, I. trieda 500 korún, v čom obsažené sú pobytie v hospode a zaopatrenie, Tí, čo zpiatky cez Rím zamýšľajú cestovať, rátajúc útraty pobytia 4 dni v Ríme, platia: III. trieda 250 korún, II. trieda 450 korún, I. trieda 560 korún. Podrobným programom a vysvetlením ochotne poslúžia: Prevelebný pán farár Franc Fehér, Ebed (ostrihomská stolica). Prevelebný pán farár Štefan Benyács, Csacza (stol. trenčianska) a technické riaditeľstvo: Cestovný podnik uhorskej úč. spol. (Magyar utazási vállalat r. t.) IV. Eskü-ut 3. č. a Erzsébet-körut 12. č.

Jubilárna krajinská púť do Lourdes-u pohne sa dňa 23. marca roku 1908. s dovolením prevelebnej najvyššej vrchnosti cirkevnej, pod protektorátom a pri spolupráci učinkovani osvietenej grófký Belovej Szapári a pri duševnom vodcovstve prevelebného a dôstojného pána kanonika Alexandra Gaibl. — Smer cesty: Budapešť—Prešporok—Viedeň—Salzburg—Innsbruck—Maria Einsiedeln—(milostné miesto)—Genf—Lyon—Toulouse—Cette—Lourdes a zpiatky. — Ceny súčastnenia: Z Budapešte I. trieda 550 korún, II. trieda 260 korún. Z Prešporku I. trieda 533 korún 80 hal., II. trieda 439 kor. 20 hal., III. trieda 253 korún, v ktorých cenách obsažené sú trovy hospody a zaopatrenia po ceste. Cesta trvá asi 14 dní. Prihlásiť sa možno do 20. februára u dôstojného pána kanonika Alexandra Gaibl, Pozsony, Kapitulská ulica č. 3.

Odkazy redakcie.

P. Dopisovateľ. Sz. Rácte odpustiť, že chýry pre nedostatok miesta len v budúcom čísle budú uverejnené.

P. A. P. Ďakujeme pekne za poslané. Všetko príde.

P. Dopisovatelia. Nitriansko. Živ vás všetkých Boh. Posielajte čím viacej dopisov.

Zvedavý. Nagyszombat. «L. N.» nám ani za peniaze nechcujú posielat. Nemôžeme na ne odpovedat.

P. B. Sz. L. Dostali sme. V nasledujúcom čísle uverejníme.

P. G. Z. U. B. Ďakujem pekne. Príde.

Vyznačenie na vystave pátikostolskej!

Dajme zárobku chudobným

je cieľom ružence shotovujúceho domového priemyslu kaločského kde najtepešie a najfajnejšie

RUŽENCE

shotovuju z kokusa, jeruzalemských periel, draho-kamov atď. Očká navlečené na zelezné, medenné, ocelové alebo srieborné droty.

Lacné ceny, trváca ručná práca.

Cenník zdarma.

Adressa:

Franc Tantos, Kalocsa, fara

Podporujeme kresťanský krajinický priemysel.

Sv. Hužence nekupujte u nepriateľov křžáka!

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku. preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičku uz od farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odprávi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do polý ceny majetku môžu zplacať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podavame zdarma.

Lámky

a pakostnice bolesti, pichanie choroba svalov netrapia nás viacej čo p-trebu-jeme istého uspechu Fellerov Elsa-fluid. Tuceť na probu 5 K franko. Objednajte u V. Eugena Feller. Stubica, Kostolná- ulica 18. (stol. Záhreb.) *Ida.*

Majetok na predaj.

Pekný majetok na predaj je v Slavonii, ktorý pozos-táva z 42 1/2 katastrálnych holdov po 1600 kvadrat-ných siah. Z tohoto činta 7 holdov lúky, ostatné sú role dobre obrobené. — Posiaté je 16 holdov pše-nicou ostatné nechoné je pod jarinu. Pole je veľkým dielom pri dome aj s lú-kami. Kolo domu je veľký priestor bár aj pre 7 rodín. Pasienuku je 16 holdov. Držat možno 60 kusov dobitku. Na predaj sú: krma, 10 dojných krav 3 telce, 3 kone, domáce veci, puhy, stroje všetko potrebné pre nedostatok čelade. Kúpna cena 32,000 kr. Polovcu treba hneď zaplatiť. — Blížšie zoznávu podáva **Michal Polak**, Antunovác (Slavonia.)

Bez učiteľa, učenia bez pozna-nia nôt m že každý na mojej „Accordeon trúbe“

Novota!

hrať piesne, tance, marše. Ku svatbám, príležitostným zaba-vám vyletom atd. odporúča sa navreč. Stroj má 10 tástiek, 20 hlasov 2 basklanky, a kos-tuje 1 kus so skolou kn samo-čenením len 2 K 50. kusy 7 K. Accordeon najfajneš cho dorobu a s najlepším hlasmi kus K 3.60. Rozposiela s pošto-vou dobierkou alebo pri pred-bežnom zaslaní ceny

Hanus Konrad

čís. k al. dvorný líferant vývozný dom muzikálných strojov **Brüx** No 1049. (Čechy). Cenník s viac než 300 obrázky darmo a franko.

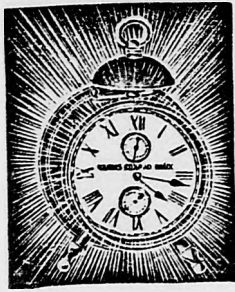
Kukučkové hodiny K 8.50

V krásnej rezanej skřynke s ozdobou ftaka s číslami a rukami z kosti. vola pól a cele hodiny, 32 cm. vy-soké, celkom pristrojené, dva pon-duse z pozlátené, mede s la šotland presne chodiacim strojom len 8 K 50 hal. Okruhu hodiny so strojom 30 hodin chodiacim na strunách, 16 cm. v průmere 3 kor.; tieisté s 8 dní chodiacim strojom v průmere 30 cm. Ia kvalita K 6.50. Za každé ho-diny zaruka 3 rokov na písme. Ro-číte viac než 50.000 hodín rozposie-lam k najväčšiemu uspokojeniu od-berateľov. Už samo toto je najkraj-ším svedectvom solidity mojej ob-chodu. I to najmenšie objednanie sa s najväčšou pozornosťou rozpo-siela s poštovou dobierkou **Jan Konrad** prvá dielňa hodin **Brüx** c.s. a kral dvorný líferant **698** (Čechy). Hlavný cenník s 3000 ob-razmi na žiadosť zdarma a franko.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Najlepšie budičky Registrovaná známka „Adler-Rosko“ Alarm k dostaniu len u mojej firmy.

Záruka 3 rokov na písme.

S 1. zvo kom, ocelova kotva a zastavido K 3 80 — S osveteným v noci číselníkom K 4.20. S 2. zvonkami, ocelová kotva a zastavido 4.40. — S osveteným v noci číselníkom 4.40. Súbežné budí hodín 2.40. S osveteným v noci číselníkom 3.30. Záruka 3 rokov na písme. — S tovarom nespokojným vráti sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.
Prvá hodinová fabrika Brüx **Ján Konrád** cis. a král. dvorný líferant v Brüxi č. 66.
Žiadajte si mojí hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami franco a zdarma.

Bruyère drevené fajky.

Prijemné a suché fajčenie preto ohľadom čistoty a chutnosti paru nemá.

Fabrikát prvej jakovosti z nepustného opravdovho Bruyère dreva.

Vo vlastnom záujme pýtať treba mojí rozmanitý cenník s viac než 8000 obrázkami.

Hladká hlava s veľmi zasnúťm Bruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodobným šlauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50 Táže fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1 80 — Največší vyber vecí k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenníku, ktorý sa zdarma a tranko rozposiela.

Rosposiela cis. a král. dvorný líferant **Hans Konrád** dom vývozný - rüx, č. 695. Čechy.

Hospodarských

robotníkov 12 do 14 mužských tiež aj 26 do 28 ženských alebo dospelých chasníkov ku každej práci polné a dvorné schopných prýmavh sa dla kontraktu na rok 1908.

Správa veľkos atku **grófa Stolberga** v Paskove na Morave.

Od desaťroči úspešne potrebujú proti pakostnici a lámke zákonom chránený **KRIEGER-ov REPARATOR**
Ako nevyhnutelný domáci liek osoží každému.
Malá flaška 1 koruna., veľka flaška 2 koruny.
K dostaniu v „Korona“ lekárni Budapest. VIII., Kalvin- plac (Roh Baross-úice).
Zasielka denne s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazi.

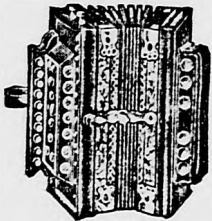
Dobré harmoniky kor. 4-80.

Odpredaných 50.000 kusov.

Žiadne útraty cla Záruka. Záměna povolená.

Náviat peňazi.

- No. 300 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80.
- No. 657 1/4 10 tas ek, 1 registre, 25 hlasov, veľkosť 3 x 15 cm. K 5. 0.
- No. 656 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.41.
- No. 305 3/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20.
- No. 663 1/4 10 tastiek, 2 regi-trei 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.-.

Záruka za peknú a správnú robotu. — Rozposielanie s poštovou dobierkou. — Cis. a král. dvorný líferant

JÁN KONRÁD

rozposielajúci dom hudobného tovaru Brüx číslo 697. (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franco a darmo.

Ziadajte si cenník

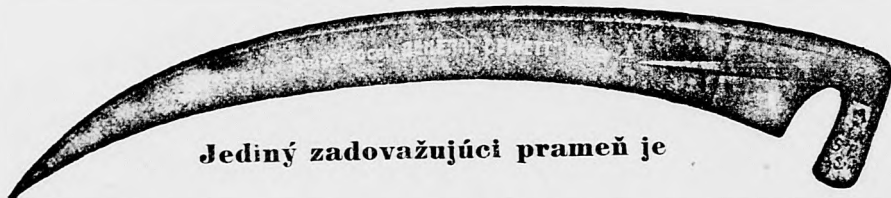
Zdarma a bezplatne zašlem mojí, v slovenskej reči bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrázkov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pávočný systém Roskoif patent K 5, Registrované „orel“ Roskoif níkel remontoar K 7.
I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielateľ **Hans Konrád Brüx No. 400 (Cesko.)**

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodi.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-Ě,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosa generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generala Devetta dielňa rúci a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skusenosti vieme, že med z 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodi) Prává novota! Vyznačená koša zfhajúcim klúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutin, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlep-i 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosit. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelova britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrazkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

